

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

.... μια εικαστική προσέγγιση στις παραστάσεις
των ελληνικών γραμματοσήμων και χαρτονομισμάτων

Συχνά συναντάμε **κοινές παραστάσεις** στα ελληνικά χαρτονομίσματα και γραμματόσημα. Παραστάσεις με αγάλματα και προτομές, αρχαία νομίσματα, αριστουργήματα γλυπτικής και αρχαία μνημεία, ιστορικά κτίρια και ναοί καθώς και πίνακες ζωγραφικής διάσημων Ελλήνων ζωγράφων, κοσμούν τις επιφάνειες πολλών γραμματοσήμων και χαρτονομισμάτων.

Κορυφαίοι χαρακτές όπως οι : **Α. Μπισκίνης**, **Γ. Κεφαλληνός**, **Τάσσος** - για το γραμματόσημο, αλλά και οι : **Γ. Βελισσαρίδης**, **Α. Κορογιαννάκης**, **Ι. Στίνης**, **Γ. Αγγελόπουλος**, κ.ά. - για το χαρτονόμισμα, χάραξαν με περίσσια τέχνη τις επιφάνειες των πλακών εκτύπωσης, για να αποτυπώσουν σε σμίκρυνση με υψηλή πιστότητα, πρωτότυπα έργα μεγάλων διαστάσεων. Δεδομένης της έλλειψης των σύγχρονων τεχνικών μέσων στις δεκαετίες του '30 έως του '60, η απότυπωση (χάραξη) με το χέρι σε μια μεταλλική επιφάνεια συνήθως μικρότερη των 3 Χ 4 εκατοστών (για το γραμματόσημο) και 6 Χ 8 (για το χαρτονόμισμα) μιάς σύνθετης και περίπλοκης σύνθεσης, αποτελούσε ένα μικρό έργο τέχνης.

Αρχικά, μεγάλοι οίκοι χάραξης και εκτύπωσης στο εξωτερικό όπως οι : **American Bank Note Company N.Y.**, **Bradbury Wilkinson & Co. Ltd London**, **DeLaue & Co. London**, **Waterlow & Co. London** και από το 1947 το **Ιδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών (Ι.Ε.Τ.Α.)** σε συνεργασία με τους Έλληνες χαρακτές, δημιούργησαν χαρακτηριστικά αριστουργήματα που κοσμούν τα ελληνικά χαρτονομίσματα.

Αντίστοιχα, οίκοι όπως οι : **Typographie Ernest Meyer-Paris** και το **Γαλλικό Εθνικό Τυπογραφείο** (τον 19^ο αιώνα), οι οίκοι **Perking Bacon & Co. Ltd London**, **Bradbury Wilkinson & Co. Ltd London**, **Ασπιώτη Ε.Α.Κ.Α.** (το α' μισό του 20^{ου} αιώνα) και μεταγενέστερα τα **Ελληνικά Ταχυδρομεία** σε συνεργασία με τους Έλληνες χαρακτές επιμελήθηκαν την σχεδίαση, χάραξη και εκτύπωση των ελληνικών γραμματοσήμων.

Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζονται λίγες από τις κοινές παραστάσεις που συναντάμε στα ελληνικά γραμματόσημα και χαρτονομίσματα και λίγα λόγια για το πρωτότυπο θέμα που ενέπνευσε τον καλλιτέχνη.

Γραμματόσημα - Χαρτονόμισμα της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

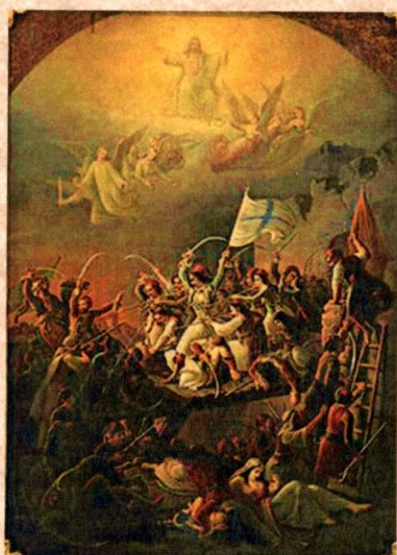

Bradbury
Wilkinson & Co

Χαρτονόμισμα της Τ.τ.Ε. 1950 (αξία 5.000 δρχ.)

Γραμματόσημο της σειράς « Ήρωες » του 1930 (αξία 50 δρχ.)

Η Έξοδος που πραγματοποίησαν οι πολιορκημένοι στρατιώτες και άμαχοι του Μεσολογγίου στις 10 Απριλίου 1926, όταν οι δυνατότητες συνέχισης της άμυνας απέναντι στα τουρκικά και αιγυπτιακά στρατεύματα είχαν χαθεί λόγω εξάντλησης των τροφίμων, καθώς και ο θάνατος του Λόρδου Μπάιρον συγκλό-νισαν κορυφαίους ζωγράφους όπως τον Ντελακρουά, μα και τον Έλληνα **Θόδωρο Βρυζάκη** (1819-1878) που δημιούργησε το 1853 το αριστούργημά του.

Bradbury Wilkinson & Co

Βρετανικός οίκος χάραξης τραπεζο-
γραμματίων και γραμματοσήμων

Η έξοδος του Μεσολογγίου, 1853, λάδι σε μουσαμά, 169 εκ. Χ 127 εκ.
Εθνική Πινακοθήκη της Ελλάδας - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

Εθνικό Αρχαιολογικό
Μουσείο της Αθήνας

Χαρτονόμισμα της Τ.τ.Ε. 1956 (αξία 1.000 δρχ.)
Γραμματόσημο της σειράς « Η Μακεδονία ήταν και είναι Ελληνική »
του 1992 (αξία 60 δρχ.)

Η παράσταση από την « Μάχη στην Ισσό » είναι μωσαϊκό ρωμαϊκού δαπέδου από το Σπίτι του Φαούνιου στην Πομπηία που χρονολογείται από το 100 π.Χ. Εμφανίζει μια μάχη μεταξύ δυνάμεων του Μεγ. Αλεξάνδρου και του Βαρείου της Περσίας , το 333 π.Χ.. Αυτό το έργο τέχνης είναι ένας συνδυασμός διαφορετικών καλλιτεχνικών παραδόσεων , όπως η Ελληνιστική και η Ρωμαϊκή.

Ελληνικά Ταχυδρομεία

Η μάχη στην Ισσό , ~ 100 π.Χ. , ψηφιδωτό , 272 εκ. Χ 513 εκ. Πομπηία
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθήνας

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

Λιθογραφείον Γερ. Ασπιώτη 1873

Χαρτονόμισμα της Τ.τ.Ε. 1955 (αξία 500 δρχ.)

Γραμματόσημο της σειράς « Ιστορική » του 1937 (αξία 7 δρχ.)

Στα βορειοδυτικά της Ακρόπολης , ο Άρειος Πάγος ήταν στην αρχαιότητα τόπος θρησκευτικός αλλά και χώρος λειτουργίας της Βουλής. Εκεί βρέθηκε, γύρω στο 51 μ.Χ., και ο Απόστολος Παύλος για να κηρύξει τον χριστιανισμό στους Αθηναίους. Κατά μία άλλη εκδοχή ο Απόστολος Παύλος οδηγήθηκε στον Άρειο Πάγο **απολογούμενος**, μετά από διαφωνία που είχε με τους Στωικούς (υπέρμαχους της ανθρωπίνης Φύσης που καθοδηγείται από την λογική) και τους Επικούρειους (υπέρμαχους της ηδονής και του πόνου ως μέσον για την επίτευξη της ψυχικής ηρεμίας), στην Αγορά της Αθήνας.

Λιθογραφείον Γερ. Ασπιώτη
Εταιρία γραφικών τεχνών
Κέρκυρα - 1873

Ο **Αποστόλος Παύλος** κηρύττει στον **Άρειο Πάγο**, όπως φιλοτεχνήθηκε από τον Sanzio Raffaelo το 1515 - Victoria & Albert Museum, Λονδίνο.

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

Α.Σ.

Χαρτονόμισμα της Τ.τ.Ε. 1996 (αξία 200 δραχ.)

Γραμματόσημο της σειράς « Η Παιδεία και ο Αγών » του 1971 (αξία 15 δραχ.)

Ο πίνακας « **Ελληνικόν Σχολείον εν καιρώ δουλείας** » που φιλοτέχνησε ο **Ν. Τύξης** έμελλε να συμβάλει καταλυτικά στη διακρίνιση του θρύλου περί ύπαρξης κρυφών νυχτερινών σχολείων. Η οθωμανική αυτοκρατορία απαγόρευε την εκπαίδευση των υπόδουλων Ελλήνων, ώστε να διακρινόταν η αμάθεια και συνεπακόλουθα η δουλοφροσύνη των υπηκόων. Το 1899 ο **Ιωάννης Πολέμης**, εμπνεόμενος, από τον πίνακα του **Τύξη**, έγραψε και δημοσίευσε το πασίγνωστο ποίημά του « **Το Κρυφό Σχολειό** ». Ο πίνακας αποτελεί μια μορφή εθνικού θησαυρού.

Ελληνικά Ταχυδρομεία

Το Κρυφό Σχολειό, του Νικόλαου Τύξη, 1885/86, λάδι σε καμβά, 58 εκ. Χ 73 εκ. Ιδιωτ. Συλλογή (**Πρόδρ. Εμφιετζόγλου Christie's 1993**)

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

Κοινές Παραστάσεις

Χαρτονόμισμα της **Τ.τ.Ε.** 1941 (αξία 20 δρχ.)
Γραμματόσημο της σειράς « **Ιστορική** » του 1937 (αξία 25 δρχ.)

Ο **Νικόλαος Τύζης** (Σκλαβοχώρι Τήνου 1842 - Μόναχο 1901) ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα της λεγόμενης « Σχολής του Μονάχου ». Στην έκθεση του Ζαπλείου που εγκαινιάστηκε τον Μάρτιο του 1899, μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν και ο Νικόλαος Τύζης με τον ζωγραφικό του πίνακα « **Η Δόξα των Ψαρών** ». Το έργο είναι εμπνευσμένο από το ποίημα* του **Διονύσιου Σολωμού** του 1825.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ

Στων Ψαρών την ολόμαυρη
ράχη περπατώντας η Δόξα
μονάχη, μελετά τα λαμπρά
παλικάρια και στην κόμη
στεφάνι φορεί, γινωμένο
από λίγα χορτάρια που
'χαν μείνει στην έρημη γή.

Διονύσιος Σολωμός

Τυπογραφείον Ασπιώτη - ΕΛΚΑ
Εταιρία γραφικών τεχνών - 1937

Η ελαιογραφία αγορασμένη πριν από εκατό περίπου χρόνια από την οικογένεια του καπνοβιομήχανου **Βαγγ. Παπαστράτου**, παραχωρήθηκε από τους κληρονόμους του τον Φεβρουάριο του 2021 στην **Προεδρία της Δημοκρατίας**.

Γραμματόσημα - Χαρτονομίσματα

Της Ελλάδος με

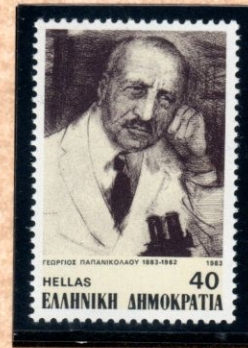
Κοινές Παραστάσεις

Χαρτονόμισμα της Τ.Τ.Ε. 1995 (αξία 10.000 δρχ.)

Γραμματόσημο της σειράς « Προσωπικότητες » του 1983 (αξία 40 δρχ.)

Ο **Γεώργιος Παπανικολάου** (Κύμη Ευβοίας 1883 - Μαϊάμι Η.Π.Α. 1962) ήταν διάσημος Έλληνας ιατρός , βιολόγος και ερευνητής . Ήταν πρωτοπόρος στην κυτταροπαθολογία και τον πρώιμο εντοπισμό του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας . Είναι περισσότερο γνωστός ως ο άνθρωπος που ανακάλυψε την πρωτοποριακή κυτταροδιαγνωστική μέθοδο , γνωστή ως *Test Pap* , που χάρισε ζωή στις γυναίκες όλου του κόσμου .

Τυπογραφείον Ασπιώτη - ΕΛΚΑ
Εταιρία γραφικών τεχνών - 1983

Ο Ιατρός **Γεώργιος Ν. Παπανικολάου** , όπως φιλοτεχνήθηκε από τον ζωγράφο - χαράκτη Τ. Βαρλάμο το 1983 για τα 100 χρόνια από την γέννηση του ευεργέτη της ανθρωπότητας . Ο πίνακας βρίσκεται στην **Ακαδημία Αθηνών**.

